

D-4604

**NAZIM
HIKMET**

Zoya

TÜSTAV

„NARODNA PROSVETA“

NAZIM
HİKMET

Zoya

ÜÇÜNCÜ BASKI

TÜSTAV

SOFYA * 1959

„NARODNA PROSVETA“ DEVLET NEŞRİYATEVİ

Okuyucularımıza üçüncü baskısını da sunduğumuz bu kitap faşist istilâcılara karşı savaşta kahramanca ölen Sovyetler Birliği kahramanı Zoya Kosmodemyanska'nın bir destanıdır.

Anayurt harbinde birçok sovyet gençleri gibi, on sekiz yaşındaki Zoya'nın da düşmanın cephe gerisinde kahramanca savaşı ve ölümü, alman faşistlerinin barbarlıkları büyük şair tarafından bu destanda canlı tablolar halinde tersim edilmektedir.

Книжката представлява поема за героичната смърт на Националната героиня от Отечествена война на СССР Зоя Космодемьянска. Поетът в живи образи дава героизма на осемнадесетгодишната Зоя и варварството на освирепелия фашистки окупатор.

Това е 3-тото издание на книгата. Второто издание е излязло през 1952 г. и е изчерпано преди много години.

326
960

04604

Redaktor Sabri Tatof

• Tekn. redaktor Ivan Petrof

Res. redaktor Olga Vilnarova

Kapak V. Bibina

Korektor S. Şavidova

Tiraj 2000

Basıma verildiği tarih 27. X. 1959

Sofya

№ 279

1960

„D. Blagoef“ D. P. Kombinasi

Ve Aralık ayının ilk günlerinde,
Petrişçevo'da Vereya şehri dolaylarında,
kar gibi mavi bir gökyüzünün üzerinde
Almanlar onsekiz yaşında bir kız astılar.
Onsekiz yaşında kızlar belki nişanlanır,
astılar onu.

Moskova'dandı.
Genç komünist, partizandı.
Sevdi, anladı, inandı

ve geçti harekete.

İpin ucunda, ince uzun boynundan sallanan çocuk
bütün azametiyle insandı.

Çevirir gibi yapraklarını „Harb ve sulh“

romanının

dolaştı karlı karanlıkta bir genç kızın elleri.

Kesildi Petrişçevo'da telefon telleri,
sonra Alman ordusunda onyediyi beygirlik bir ahır
yandı.

Ertesi gün partizan yakalandı.

Yeni hedefin önünde yakalandı partizan,
birdenbire, kısıvrak, arkadan.

Gökyüzü yıldızla,

yürek hızla
bilek nabızla,
şişe benzinle dolu
ve kibrit çakmak üzereydi,
ve kibrit çakılmadı fakat.
Tabancaya davranmak istedi,

çullandılar,
alıp götürdüler,
alıp getirdiler.

Odanın ortasında dimdik durdu partizan.
Torbası omuzunda,
başında kürk şapkası, sırtında gocuk,
bacaklarında pamuklu kilot pantolon ve keçe
çizmeler.

Subaylar baktılar partizana yakından.
Badem nasıl kabuğunun içindeyse
filiz gibi bir kızdı kürkün, keçenin ve
pamuklunun içindeki.

Kaynıyor masada semaver,
satrançlı örtüde bir tabanca, beş kayış kemer,
ve yeşil bir şişe konyak.

Tabakta domuz sucuğu ve ekmek artıkları.
Ev sahipleri mutfığa gönderildiler.
Lâmba sönüktü.

Ocağın ateşiyle, kızılca karanlıkta mutfak
ve ezilmiş hamam böceği kokuyor.

Ev sahipleri: Bir çocuk, bir kadın, bir ihtiyar,

sokuldular birbirlerine
dünyadan uzak,
ıssız bir dağbaşında kurda, kuşa karşı
yapayalnız kalmıştılar.

Sesler geldi bitişikten.

Soruyorlar :

— Bilmiyorum, diyor.

Soruyorlar :

— Hayır, diyor.

Soruyorlar :

— Söylemem, diyor.

Soruyorlar :

— Bilmiyorum diyor, hayır diyor, söylemem
diyor.

Ve yeryüzünde bu üç sözden başkasını
unutan ses

sıhhatli bir çocuk teni gibi pürüzsüz
ve iki nokta arasındaki en kısa yol gibi düz.
Bir kayış şakladı bitişikten.

Partizan sustu.

Çıplak bir insan eti ses verdi.

Kayışlar çatlıyor arka arkaya.

Yılanlar güneşe doğru sıçrayıp düşerken
ısıklık yapıyorlar.

Genç bir Alman subayı geldi mutfığa.

İskemleye çöktü,
kapadı avuçlariyle kulaklarını
ve gözleri sımsıkı yumulu

ve öylece kaldı orada kımıldamadan
sorgunun sonuna kadar.

Kayışlar şaklıyor bitişikte.

Saydılar ev sahipleri:

İkiyüz! . . .

Sorgu tekrar başladı.

Soruyorlar: — Bilmiyorum, diyor.

Soruyorlar: — Hayır, diyor.

Soruyorlar: — Söylemem, diyor.

Ses kibirli

fakat artık pürüzsüz değil,

kanıyan bir yumruk gibi boğuktu.

Partizanı dışarı çıkardılar.

Başında kürk şapkası, sırtında gocuk,

bacaklarında pamuklu kilot pantolon

ve keçe çizmeler yoktu.

Bir don, bir gömlekti.

Beyaz, genç dişleriyle ısırılmaktan

şişmiş dudakları.

Bacaklarında, boynunda, alnında kan.

Kolları iple bağlı arkadan,

çıplak ayakları morarmış kardan,

iki yanda süngülüler

yürüdü partizan.

Soktular partizanı Vasiliy Kulik'in izbesine.

Oturdu tahta sıranın üstüne.

Çatık bir dalgınlık içindeydi.

Su istedi.

Nöbetçi verdirmedi suyu.
Alman askerleri geldiler.
Böcekler gibi üşüştüler başına,
çekiştirdiler, tartakladılar.
Biri, ardarda kibrit yakıp tuttu altında çenesinin,
bir bıçkı sürttü sırtına bir başkası
dişli demir kanlanıncaya kadar.

Sonra gittiler uyumaya.
Nöbetçi, süngünün ucunda çıkardı partizanı
sokağa.

Mavi gözleri yuvarlak
bir çocuk bakıyor camdan.
Dünya buzların içinde,
karın altında yapayalnız sokak
yıldızların içinde.

Mavi gözleri yuvarlak bir çocuk bakıyor camdan.
Gördüklerini unutacak,
büyüyecek, evlenecek
ve bir yaz gecesinde
bir öğle uykusunda yahut,
rüyasına girecek ansızın
karda yıldızlara basan çıplak ayakları bir genç
kızın.

Karın altında bir uçtan, bir uca
karın altında yapayalnız sokak.
Karın üstünde partizan:

Ayakları çıplak,
kolları bağlı arkadan,
bir don bir gömlek,
yürüyor önünde süngünün
bir uçtan bir uca gidip gelerek.

Üşüdü nöbetçi, daldılar izbeye,
ısındı nöbetçi, çıktılar.
Bu böyle sürdü saat yirmi ikiden ikiye kadar.
İkide nöbetçi değişti
ve artık partizan kımıldamadan kaldı tahta
sıranın üzerinde.

Partizan
onsekiz yaşında.
Partizan
öldürüleceğini biliyor.
Ölmek ve öldürülmek?
Hıncının kızılıtısında belli belirsizdi bu fark.
Ve ölümden korkmıyacak
ve keder duymıyacak kadar sıhhatli ve gençti.
Bakıyor çıplak ayaklarına:
şişmiştiler,
çatlayıp donmuşlardı kıpkırmızı.
Fakat partizan
dışındaydı acının.
Ve nasıl derisinin içindeyse,
öyle içindeydi öfkesinin ve inancının.

Zaman zaman annesi geliyor aklına.

Mektep kitapları geliyor aklına.

Cilâlı toprak bir çanak geliyor aklına

İliç'in resmi önünde duran
ve içinde masmavi çiçekler.

Çocukluğu geliyor aklına,

bu o kadar yakın ki,

kısacık entarilerinin renkleri bile
tutulacak gibi elle.

İlk hava bombardımanı geliyor aklına.

Cepheye giden işçi taburları geliyor aklına :

sokaktan geçiyorlar şarkı söyliyerek
ve çocuklar koşuyor peşlerinden.

Zaman zaman bir tramvay durağı geliyor

aklına,

annesiyle orada vedalaştılar.

Bir Komsomol toplantısı geliyor aklına,

bu o kadar yakın ki,

kırmızı örtülü masada su bardağı

ve kesik kesik konuşan kendi sesi bile

tutulacak gibi elle.

Ve artık durup dinlenmeden kendi sesi geliyor
aklına :

düşmanın karşısında dimdik duran sesi,

hayır, diyen

söylemem, diyen

ve düşmana hiçbir şeyi doğru söylememek için

kendi adını bile gizliyen.

ZOYA'ydı adı,
ismini TANYA dedi onlara.

Tanya,
Bursa cezaevinde, karşımda resmin.
Bursa cezaevinde.

Belki duymamışsındır bile Bursa'nın adını.
Bursa'm yeşil ve yumuşak bir memlekettir.
Bursa cezaevinde, karşımda resmin.

Sene 1941 değil artık,
sene: 1945.

Moskova kapılarında değil artık,
Berlin kapılarında -döğüşüyor seninkiler,
bizimkiler
bütün namuslu dünyanınkiler . . .

Tanya,
senin, memleketini sevdiğin kadar,
ben de seviyorum memleketimi.
Sen komsomolkaydın — genç komünisttin.
Ben kırk iki yaşında ihtiyar komünist.
Sen Rus,
ben Türk,
ama ikimiz de komünistiz.
Seni astılar memleketini sevdiğin için.
Ben memleketimi sevdiğim için hapisteyim.
Ama ben yaşıyorum,
ama sen öldün.
Sen çoktan dünyada yoksun,
zaten ne kadar az kaldın orada:

ONSEKİZ senecik.

Doyamadın güneşin sıcaklığına bile.

Tanya,
sen asılan partizan,
ben hapiste şair.

Sen kızım, sen yoldaşım.

Resminin üstüne eğiliyor başım :

Kaşların incecik,
gözlerin badem gibi,
ama renklerini fotograftan anlamam mümkün
değil.

Fakat yazıldığına göre
koyu kestaneymişler.

Bu renkte gözler çok çıkar benim
memleketimde de.

Tanya, saçların ne kadar kısa kesilmiş,
oğlum Mehmedinkilerden farkı yok.

Alnın ne kadar geniş,
ayıışığı gibi,
rahatlık ve rüya veriyor insanın içine.

Yüzün ince uzun,
kulakların büyücek biraz.

Henüz çocuk boynu boynun.

Henüz hiçbir erkek kolu sarılmamış,
anlıyor insan.

Ve püsküllü bir şey sarkıyor yakandan
süsünü sevsinler mini mini kadın.

Arkadaşları çağırdım,

bakıyorlar resmine :

— Tanya,
senin yaşımda bir kızım var.”

— Tanya,
kızkardeşim senin yaşımda.”

— Tanya,
senin yaşımda sevdiğim kız.
Bizim memleket sıcaktır,
bizde kızlar tez kadınlaşır.”

— Tanya,
senin yaşımda kızlarla okulda, fabrikada,
tarlada arkadaşız”.

— Tanya,
sen öldün . . .
Ne kadar namuslu insanlar öldürüldü
ve öldürülmekte,

ama ben,
söylemesi ayıpmış gibi geliyor bana,
ama ben,
yedi yıldır kavgada hayatımı tehlikeye koyamadan
hepiste de olsa, bal gibi yaşıyorum . . .

Sabah oldu, Tanya'yı giydirdiler,
ama çizmeleri, şapkası, gocuğu yoktu,
içetmişlerdi onları.

Torbasını getirdiler :
torbada benzin şişeleri, kibrit, kurşun, tuz,
şeker.

Şişeleri boynuna astılar,
torbasını verdiler sırtına.

Göğsüne bir de yazı yazdılar:

PARTİZAN . . .

Köyün alanına kuruldu darağacı.

Atlılar çekmiş kılıcı,

halka olmuş piyade askeri.

Zorla seyre getirdiler köylüleri.

İki sandık üstüste.

İki makarna sandığı.

Sandıkların üstünde

yağlı urgan sallanır,

urganın ucu ilmik.

Partizan kaldırılıp çıkarıldı tahtına.

Partizan

kolları bağlı arkadan,

durdu urganın altında dimdik.

Nazlı, uzun boynuna ilmiği geçirdiler.

Bir subay, fotôgrafa meraklı,

bir subay, elinde makine „Kodak“,

bir subay resim alacak.

Tanya seslendi kolhozculara ilmiğinin içinden :

„— Yoldaşlar, üzölmeyin !

Gün, yiğitlik günüdür.

Soluk aldirmayın faşistlere,

yakın, yıkın, öldürün ! . . .“

Bir Alman vurdu ağzına partizanının

genç kızın beyaz, yumuk çenesine aktı kan.

ПАРТИЗАН БИБЛИОТЕКА
„РАСНИ КОПАРОВ“

Fakat askerlere dönüp devam etti partizan:

„— Biz, ikiyüz milyonuz!

İkiyüz milyon asılır mı?

Gidebilirim ben.

Ama bizimkiler gelecekler.

Teslim olun vakit varken!“

Kolhozcular ağlıyordu.

Cellât çekti ipi.

Boğuluyor nazlı boynu kuğu kuşunun.

Fakat dikildi ayaklarının ucunda partizan

ve hayata seslendi İNSAN:

„— Yoldaşlar,
hoşçakalın!

Yoldaşlar,

kavga, sonuna kadar!

Duyuyorum nal seslerini

geliyor bizimkiler!“

Cellât bir tekme attı makarna sandıklarına.

Sandıklar yuvarlandılar

ve Tanya sallandı ipin ucunda.

TÜSTAV

TANYA KİMDİ?

SSCB Yüksek Sovyeti Prezidyumunun bir kararnameyle, komsomol azası Zoya Kosmodemyanska'ya, ölümünden sonra Sovyetler Birliği Kahramanı unvanı verildi.

Onun kahramanlığı, 27 Ocak 1942 tarihli „Pravda“ gazetesinde çıkan „Tanya“ başlıklı bir öçerk ile anlatılmıştı. O zamanlar, Tanya'nın kim olduğu henüz bilinmiyordu. O, gerek sorgu esnasında, gerek Petrişçevo'lu köylü kadın Praskovaya Kulik'le konuşmasında, adını söylemedi. Ancak ormanda bulunduğu Vereya partizanlarından birine, adının Tanya olduğunu söyledi. Fakat, bu defa da ihtiyatlı davranarak, hakikî adını gizlemişti.

Halen, Komsomol'un Moskova Komitesi tarafından, bu kızın kim olduğu tesbit edilmiş bulunuyor.

Bu kız, Moskova şehrinin Oktomvri rayonundaki 201 numaralı mektebinin onuncu sınıf talebelerinden, Zoya Anatolevna Kosmodemyanska dır.

Zoya 18 yaşındaydı. Henüz küçük yaşta iken, babasını kaybetti. Annesi Lübov Timofeevna ve kardeşi Şurik'le birlikte, Timiryazef bahçesi civarındaki Aleksandrovs kaya caddesinde, 7 numaralı evde yaşıyordu.

Arkadaşları onun dış görünüşünü şöyle çiziyorlar: Yüksek bir boy, geniş omuzlar, canlı siyah gözler ve kısa kesilmiş siyah saçlar . . . Zoya düşünceli ve hassas bir kızmış; pembe yüzünü çok defalar birdenbire koyu kırmızı bir renk kaplamış.

Biz, sınıf arkadaşlarının ve muallimlerinin Zoya hakkında anlattıklarını dinliyor, onun günlük defterlerini, ev vazifelerini ve notlarını okuyoruz. Her ahvalde ve daima insanı hayrete düşüren bir şey var: onun fevkalâde çalışkanlığı, sebatı, güttüğü maksada erişmek inadı. Edebiyat dersiyle ilgili birçok kitaplar okuyor ve beğendiği kısımları kopye ediyormuş.

Matematik dersini güç kavradığı ve derslerden sonra cebir kitabı üzerinde uzun zaman durarak, her formülü tamamen anlayıncaya kadar sabırla tahlil ettiği anlaşılıyor.

Zoya, kendi sınıfında komsomol grubu teşkilâtçısı seçilmişti. O, pek az yazma-okuma bilen ev kadınlarına ders vermeleri hususunda komsolculara teklifte bulundu ve bu teşebbüsün başarıyla nihayetlenmesi için şaşılacak bir inatla

mücadele etti. Kızlar, ilk günlerde bu işe istekle sarıldılar; fakat bazan pek uzak semtlere gitmek gerektiği için birçoqları çabuk soğudular. Bu başarısızlık karşısında Zoya'nın yüreği sızlıyor. O, engeller karşısında geri çekilmenin, verilen sözü tutmamanın ve vazifeyi yerine getirmemenin nasıl mümkün olduğuna bir türlü akıl yatıramıyordu.

Zoya, Rus edebiyatını ve Rus tarihini derin bir heyecanla seviyordu. O, mütevazı ve iyi bir Sovyet talebesi, iyi bir arkadaş ve faal bir kom-somol üyesiydi. Fakat akranları çevresinin dışında, başka bir dünyası vardı: Memleket tarihi ve edebiyatı kahramanlarının dünyası.

Bazan, dostları, kapanık davranışı yüzünden Zoya'yı tenkit ediyorlardı. Bu ekseriya, henüz okuduğu bir kitabın tesirine bütün bütüne kapıldığı hallerde oluyordu. O zaman Zoya dalgın, kapanık bir hal alıyor ve sanki iç güzellikleriyle onu esir eden simalar arasında kayboluyordu.

Halkın Puşkin, Gogol, Tolstoy, Belinski, Turgenef, Çernişevski, Hertsen, Nekrasof gibi simaların eserlerinde mühürlenmiş olan mazisi, Zoya'nın daima hayalinde ve gözlerinin önünde idi. Bu mazi onu besliyor ve karakterine şekil veriyordu. Kendisine ümit ve coşkunluk veren bu mazi, onu önüne geçilmez bir kuvvetle, halkın saadeti uğrunda kahramanlığa doğru çekiyordu.

Zoya defterlerine „Harb ve Sulh“ romanından bütün bütün sayfalar almış. Sınıfta İlya Muromets ve Kutuzof hakkında işlediği yazılarında, kuvvetli hisler ve derinlik vardır. Bu yazılar en yüksek takdirle karşılanmış ve en yüksek notu kazanmışlardır. Çernişevski ve Şevçenko'nun ıstırap ve fedakârlıkla dolu hayat yolları, genç kızın muhayyilesini esir etmiş ve Zoya da onları örnek tutarak, kendisini mukaddes halk dâvasına hasretmeyi tahayyül etmiştir.

Zoya Kosmodemyanska'nın, sefere çıkarken Moskova'da bıraktığı not defteri önümüzde bulunuyor. O, kitaplarda okuduklarını ve ruhunda ahenkleşen hislerini bu deftere yazmış. Bu defterden, Zoya'yı anlamamıza yardım edecek bazı misaller veriyoruz :

. . . Bir insanın her şeyi güzel olmalıdır : yüzü, elbiseleri, ruhu ve düşünceleri (Çehof).

Komünist olmak, cüretli olmak, düşünmek, arzu etmek, cesur olmak demektir (Mayakovski).

Öl, fakat aşksız buse verme (Çernişevski).

Bir Rus'u on Fransız'la değişmem (Kutuzof).

Bulabilseydim eğer bir ok bir de kalkan
Yurdumu savunurdum, son nefesime
kadar,

Düşman çekilmektedir, savaş
meydanında kan,
Kahraman er olmakta ne büyük saadet
var! (Göte).

„Gorki'nin „Güneşin çocukları“ adlı eserinde,
ne kadar çok sevgi ve insaniyet var!“

„Otelo“da, insanın, yüksek adalet idealleri ve
ruh temizliği uğrunda savaşı görüyoruz.
„Otello“ gerçek ve büyük insan hissinin zaferi
demektir!“

Zoya, insan kazanan müstesna bir çocuk sa-
mimiyeti ve sıcaklığı ile, halkımızın iftihar dolu
dününü, boralı bugününü ve aydın yarınını şa-
hıslarında birleştiren Lenin ve Stalin'den bahse-
diyor.

Bu notlar, Zoya'nın simasını noksansız olarak
çiziyor. O, temiz düşünceli yüksek insan ideal-
lerine erişmek maksadiyle daima yukarılara yö-
nelmiş.

Haziran 1941. Son imtihanlar. Zoya onuncu
sınıfa geçiyor. Birkaç gün sonra da harb başlı-
yor. Zoya er olmak istiyor. Bir tahrip müfreze-
sine gönüllü yazılıyor.

Annesiyle vedalaşırken şöyle diyor:

— Ağlama sevgili anneciğim. Kahraman ola-
rak döneceğim veya kahraman olarak öleceğim.

Ve artık Zoya'yı, kışlanın, ona biraz ıssız
görünen büyük odasında, müfreze komutanının

masası önünde görüyoruz. Komutan, onun yüzüne uzun uzun ve imtihan edercesine bakıyor.

— Korkmuyor musunuz?

— Hayır, korkmuyorum.

— Ormanda geceleri yalnız dolaşmak korkunç değil mi?

— Hayır, bir şey değil.

— Fakat, eğer Almanlara esir düşerseniz ve size işkence yapmaya başlarsa?

— Dayanacağım!

Zoya'nın kendine güveni, komutanı ikna etti. Onu otrede kabul ettiler. İşte Zoya'nın hayalinde yaşattığı ok ve kalkan!

17 Kasımda, annesine son mektubunu yazdı: „Sevgili anneciğim! Günlerin nasıl geçiyor? Nasılsın? Hasta değil misin? İmkân bulursan, bana hiç olmazsa birkaç satır yaz. Vazifemden dönünce, sana biraz misafirlige geleceğim.

Senin Zoya'n.

Aynı günlerde, not defterine de „Hamlet“ den bir mısra yazdı: „Beni affet ve unutma!“

Zoya, ertesi gün Naro-Fominsk civarındaki Obuhovo köyü yanında bir grup komsomolcu partizanla birlikte cephe hattını aşarak, düşman işgali altındaki bölgeye geçti.

İki hafta ormanlarda yaşadılar. Geceleri muharebe vazifelerini yapıyor, gündüzleri ise or-

manda, kar üzerinde ve her hangi bir çam ağacının gövdesine dayanmış olarak, ateş başında ısınıyor ve uyuyorlardı. Güçlüklerle dolu seferler birçoğunu yormuştu. Zoya, bir defa bile mahrumiyetlerden şikâyet etmedi. Onlara gayretle, gururla katlanıyordu. Ancak beş günlük yiyecekleri kalmıştı. Onları 15 güne ayırdılar. Son peksimetler de bitmek üzereydi. Geri dönmek zamanı gelmişti. Fakat Zoya, henüz pek az iş bitirildiği kanaatindeydi. Kalmak ve Petrişçevo'ya gitmek kararını verdi. Arkadaşlarına şöyle dedi:

— Orada ölebilirim, fakat on kadar Alman temizliyeceğim.

Zoya iki arkadaşıyla birlikte hareket etti. Çok geçmeden yalnız kaldı. Fakat bu durum karşısında irkilmedi. Ormanda yapayalnız iki gece geçirdi. Köyde bulunan önemli bir düşman hedefine doğru tek başına ilerledi. Sonradan, kendisine hayasızca ve canavarca işkence yapan bütün bir faşist sürüsüne karşı, tek başına ve erkekçe mücadele etti. Ve muhakkak ki, son saatlerinde, Rus halkının ıstırap çeken evlâtlarının simaları Zoya'yı yalnız bırakmamış ve ona kanat vermişlerdir.

Zoya, İlya Muromets hakkında defterine şunları yazmıştı: „O, fena bir „hvaleşko“¹ tarafın-

¹ Kendini öven ve böbürlenen menfi tip.

dan yenilmek üzereyken, toprak sanki kendisine kuvvet veriyor“. Mukadderat tâyin edici son dakikalarında da, sanki Sovyet toprağı Zoya'ya, bir kızın imkânları üstünde olan muazzam bir kuvvet verdi. Düşman bile, bu hayret verici kuvveti itiraf etmek zorunda kaldı.

Zoya Kosmodemyanska'nın, 197 nci Alman tümeninin 332 nci piyade alayı komutanı yarbay Rüderer tarafından işkencelere tabi tutulmasına şahit olan çavuş Karl Vayerlayn elimize düştü.

Hitlerci orduya mensup olan bu çavuş ifade verirken, dişlerini sıkı sıkı şunları yazdı:

„Halkınızın bu küçük kahramanı, nihayete kadar çetinliğini muhafaza etti. O, nihayetin ne olduğunu bilmiyordu . . . Soğuktan morardı, yaralarından kan akıyordu, fakat hiçbir şey söylemedi“.

Zoya sehpa, yüreğinde vatan sevgisiyle öldü. Ölüm anında, müstakbel zaferden bahsediyordu.

İdam kararının infazından hemen sonra, meydan ıssız kaldı. O gün, köylülerin hiçbiri, gayet büyük bir zaruret olmaksızın sokağa çıkmadı. Zoya'nın vücudu, bir ay müddetle, rüzgârda sallanarak ve karla örtülerek sehpa asılı kaldı. Ölümünden sonra bile tazelik ve temizliğini kaybetmiyen güzel yüzünde, derin bir huzur ifadesi okunuyordu. Onun yakınından geçmek zorunda kalanlar, başlarını eğiyor ve adımlarını hızlandı-

rıyorlardı. Köy içinden Alman kıtaları geçerken, mankafa fritsler¹ sehpayı sarıyor ve Zoya'yı sopalarla dürterek, çiy kahkahalarla uzun uzun eğleniyor ve sonra yollarına devam ediyorlardı. Onlar, birkaç kilometre ötede yeni bir eğlence buluyorlardı: Bölge hastahanesi önünde, Almanlar tarafından asılan iki çocuğun cesetleri sallanıyordu.

Almanlar, işgal ettikleri ve bol bol sehpaarla donattıkları „intikam“ diye haykıran bu kana boyanmış memleketi, işte böylece dolaşıyorlardı.

Almanlar süratle geri çekiliyorlardı. Şaşkınlık yüzünden, Petrişçevo'yu ateşe vermeye muvaffak olamadılar. Bütün etraf köylerden yalnız o yankıdan kurtuldu. Hitlercilerin kâbus gibi çöken canavarlıklarına şahit olanlar, hâlâ sağdır. Zoya'nın hâtırası ile ilgili olan yapılar ve yerler aynen duruyor. Gömüldüğü yer de dikkatle muhafaza edilmiştir.

Ve artık, güç halle farkedilen bu mezar üzerindeki şan ve şeref yığını gittikçe büyüyor. Kahraman genç kız hakkındaki rivayetler, faşist boyunduruğundan kurtarılan yerlerde dilden dile dolaşıyor. Cephedeki erler, şiirlerini ve düşmana karşı açtıkları yaylım ateşlerini ona ithaf ediyorlar. Zoya'nın hâtırası, insanlara yeni kuvvetler

¹ Almanlara verilen isim.

veriyor. Tarih fakültesine devam eden üniversitelilerden biri, „Pravda“ idarehanesine yazdığı bir mektubunda şöyle diyor: „Biz, Sovyet insanları, daha çok şeyler görüp geçireceğiz. Ve eğer durum daha da ağırlaşır, ben bu hazin hikâyeyi bir defa daha okuyacağım, bu partizan kızın güzel ve mert yüzüne bir daha bakacağım.“

Zoya Kosmodemyanska'nın aydın siması uzaklara nur veriyor. Zoya, kitaplarda okuduğu, hayalinde yaşattığı ve örnek aldığı kahramanların evlâdı olduğunu ispat etti.

(Pravda, 18 Şubat 1942)

TÜSTAV

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
1. Zoya	3
2. Tanya kimdi	15

ХУДОЖЕСТВЕНА ЛИТЕРАТУРА

НАЗЪМ ХИКМЕТ

З О Я

Редактор *Сабри Татов*
Тех. редактор *Иван Петров*
Худ. редактор *Олга Вълнарова*
Корица *В. Бибина*
Коректор *С. Шавидова*

Дадена за печат : 27. X. 1959 г.

Тираж 2000

Формат 71/100/32

Печатни коли 1 и 10 стр. Цена 0.50—1955 г. Авторски коли 1
София № 279 1959 г.

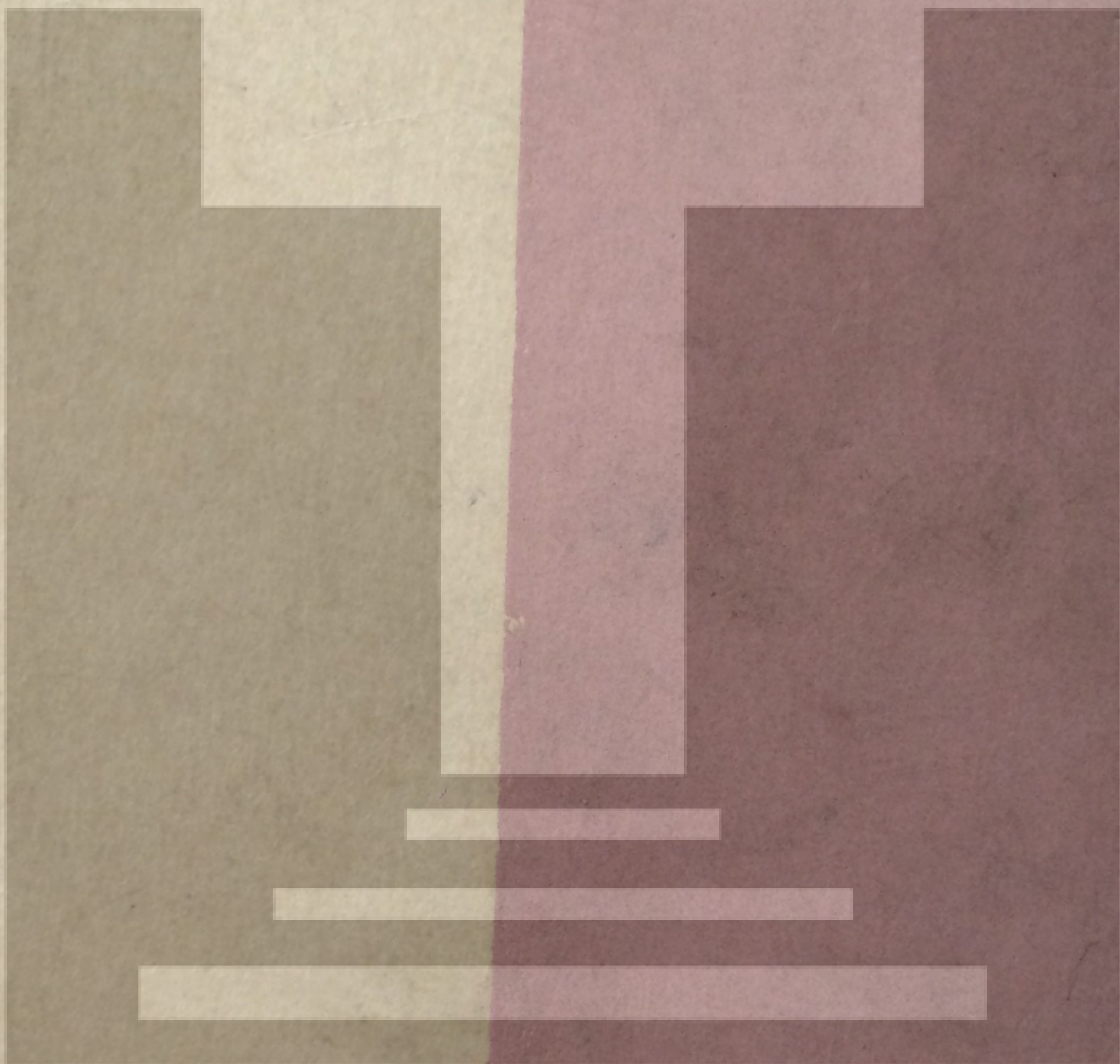
ДПК „Димитър Благоев“ София, Пор. 764

Издательството моли читателите да из-
пращат отзивите и препоръките за кни-
гата на адрес:

Издательство „Народна просвета“
ул. В. Друмев“ 37, тел. 4-22-11. 12,
13, 14. — София 3.

TÜSTAV

Fiyatı 0.50 lv. — 1955

TÜSTAV